

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani. Učiteljska tiskarna, Frarčičanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vsah vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Sklepi in smernice sprejete na V. pokrajinski skupščini pov. UJU — Ljubljana v Šoštanju.

Odsek za obmejno šolstvo in neodrešeno ozemlje

1. Odsek ugotavlja, da se razmere ob meji od zadnje skupščine v Krškem niso mnogo zboljšale. Zato predlaga skupščini sledeče predloge:

A. Za zakon: 1. Za učiteljstvo v obmejnih kot »težjih« krajih se naj uveljavi § 40. in 137. čin. zakona.

2. Šole v obmejnem pasu in v Prekmurju naj pridejo v 2. draginski razred.

3. Z upraviteljsko doklado, ogrevom in razsvetljavo naj se ne obremenjujejo obmejne občine, ampak naj primerno odškodnino izplačuje država.

4. Vsak poročen in stalen učitelj, posebno na kmetih in v industrijskih krajih, naj ima pravo do primerno velikega zemljišča za vrt in sadovnjak.

B. Ker še ni povsod v obmejnih krajih ljudskih in šolskih knjižnic, naj se ustanove potovalne knjižnice.

V vseh večjih obmejnih krajih naj se upeljejo kmetijski ali obrtno-nadaljevalni tečaji za šoliodraslo mladino.

Iz obmejnih krajev, osobito iz Prekmurja naj prosvetna oblast brez odloga odstrani vse one učne osebe, ki s svojimi izvenšolskim nemoralnim obnašanjem kvarijo ugled šole in stanu.

V obmejnem pasu so nastavljene po veliki večini mlade, neizkušene moči celo na vodilnih mestih: na eno ali več razrednih šolah. Šolsko upravo pozivamo v interesu šolskega in izvenšolskega dela, da tega več ne dela. Tudi ne spadajo v obmejni pas učitelji, ki ne obvladajo popolnoma učnega jezika, n. pr. Kočevarji in Prekmurci.

Učiteljem, ki morajo radi narodnostnih ozirov zapustiti domovino (Jul. Benečijo ali Koroško), naj gredo šolske oblasti v vsakem oziru na roke in jim povrnejo event. škodo, oziroma vstejejo izgubljeni čas.

Obžalujemo, da se vzorne obmejne delavce iz osebno političnih ozirov premešča, ker se jim dela krivica, drugim pa jemlje veselje do dela.

C. Prekmurje. V šolski zakon naj se vnese določba, da se porabijo dohodki šolskih zemljišč (verskih občin), v kolikor ne služijo svrhi, ki je določena s projektom šolskega zakona (šolski vrt, sadovnjak, vrtovi za učiteljstvo) — izključno v šolske svrhe.

Istotako naj se določi z zakonom, da so stanovanja v vseh šolskih poslopih izključno namenjena aktivnim učnim osebam, ne glede na to, ali opravljajo dotična osebna kantorsko službo ali ne.

Obmejni odsek protestira, da se je v osnovni šoli v Hotici nastanil kaplan,

dočim je morala učiteljica izprazniti dotično stanovanje.

Iz tehtnih nacionalnih in državnih razlogov naj šolska oblast upokoji vse one učne moči na osnovnih šolah v Prekmurju, ki so izpolnile 32. službeno leto. Razven tega treba odstraniti vse one mlajše učne moči, ki po lastni krivdi ne obvladajo državnega jezika.

Manjšinske šole v Prekmurju naj se, kjer le mogoče, čimprej nacionalizirajo, kjer pa je to neizvedljivo, tam se naj uvede utrkivistični pouk po koroškem vzorcu.

Državne šole še za leto 1925. niso dobile nobenega prispevka (državni kredit) od države. Upravitelji ne morejo plačati niti pometanja. Ako se krediti takoj ne nakažejo, ne bodo imele šole za zimo drv in bodo morale prekiniti pouk.

V madžarske občine so se, oziroma se bodo naselili slov. kolonisti. Prosvetna oblast naj poskrbi, da se za decu teh kolonistev otvorijo pravočasno slov. paralele na madžarskih šolah. Vodstvo teh šol naj se poveri prečanom. (Sprejeto).

D. Narodno-prosvetna dela v obmejnem ozemlju. Predlagatelj Mirko Vanda.

V svesti si, da je narodno-prosvetno delo povsod širom naše domovine, prav posebno pa v obmejnem ozemlju silno važno, a vsled raznih politično-strankarskih ovir čisto zelo otežkočena naša naloga, predlagam, da današnja delegacija sprejme sledeči moj predlog:

UJU — pov. Ljubljana naj se obrne na vse naše narodno-obrambne korporacije brez ozira, katerim političnim strankam in nazorom se pripoznavajo, z apelom, da se sporazumno med vsemi temi najde neka baza, na podlagi katere bo omogočeno vsaj v obmejnem ozemlju toliko potrebno, složno, skupno, nobeni politično strankarski izrabi in ovir izpostavljeno narodno - prosvetno delo, katero grozi sicer preiti na mrtvo točko ter tako pušča prosto pot narodni in domovinski mladosti našega obmejnegu ljudstva. (Sprejeto).

E. Narodno - obrambna društva v Sloveniji pozivljamo, da se združijo v enotno organizacijo v svrhu uspešnega obrambnega dela ter naj pričnejo izdajati narodno-obrambni glasnik s sodelovanjem obmejnegu učiteljstva potom obmejnegu odseka UJU.

Odsek za stanovski naraščaj.

Smernice za bodoče delo okrajnih odsekov za stanovski naraščaj sprejete na skupščini dne 4 in 5. julija 1925:

1. Okrajni odseki za stanovski naraščaj naj v smislu poslovnika UJU pov. Ljubljana 7, čl. 921. točka i) pozovejo k sodelovanju strokovnjake učitelje in ne-učitelje, ki imajo le posvetovalni glas.

2. Odseki za učiteljski naraščaj naj stopijo v zvezo z drugimi odseki okrajnega učiteljskega društva, ustanove delavno zajednico, v kateri naj referent prevzame reševanje svoje skupine vprašanih za gnotno in moralno podporo naraščaja. Nemogoče je, da bi samó eden reševal gospodarska, kulturno-pedagoška, narodno-prosvetna in stanovska vprašanja.

3. Preskrbi naj se primeren lokal, kjer se bo shajal naraščaj ob predavanjih in se mu bo nudila pomoč pri učenju.

4. Vodi naj se evidenca dijaških stanovanj, preskrbi naraščaju po možnosti cenejša stanovanja in brezplačno ali pa cenejšo hrano, bodisi vsednevno ali le posamezne obede, oziroma pobira prispevke v ta namen. Naraščaju naj se preskrbi mesta domačih učiteljev.

5. Osnuje naj se knjižnica in čitalnica za naraščaj. Vzbudi naj se zanimanje za to akcijo med širšimi inteligenčnimi krogi po listih, oziroma se odsek sam obrne nanje s prošnjo za knjige.

6. Glasilo za stanovski naraščaj, ki prične izhajati s 1. oktobrom t. l., naj ureja za Ljubljano učiteljski naraščaj v Ljubljani in za mariborski učiteljski naraščaj v Mariboru s svojimi odseki pod vodstvom glavnega urednika »Učit. Tovariša«.

7. Napravi naj se načrt sistematičnih predavanj za uvajanje naraščaja v narodno-prosvetno in kulturno-pedagoško šolo. Vodi naj se seznam predavanj in predavateljev.

8. Pripravi naj se načrt za sistematično in organizirano narodno-prosvetno delo naraščaja. Organizira naj se razne prireditve.

9. Pripravi naj se načrte za prirejanje kulturno-pedagoških in socialno-izobraževalnih tečajev ter prouči vse okolnosti, da bi se taki tečaji vršili že v naslednjem šolskem letu.

10. Pripravi naj se načrt za duhovno organizacijo vsega stanovskega naraščaja v državi.

11. Iz »Učiteljskega sklada« naj se financira glasilo za učiteljski naraščaj, preostanek naj se razdeli odsekom za stanovski naraščaj v Mariboru in Ljubljani, ki položita poverjeništvu obračun.

Pravno-obrambeni odsek.

Ugotovile so se sledeče smernice:

Za mariborsko in ljubljansko oblast se ustanovi po eden odsek Pravne zaščite učiteljstva.

Oba odseka tvorita »Pravno zaščito učiteljstva za Slovenijo«.

Ta skupni pokrajinski odsek je pooblaščen sestaviti do novembra l. 1926. poslovnik na sledečih temeljih:

1. Naloge Pravne zaščite: Odbor naj uredi: 1. pravno zaščito in varstvo stanu in poedincem; 2. stanovsko brambo napram napadom potom tiska in javnega mnenja; 3. naj vpliva na zakonodajo prosvetnega značaja.

2. Predpogoj uspešne vršitve dela: Uvede se za Pravno zaščito obvezni mesečni prispevek zaenkrat po 50 para, ki ga plačuje vse organizirano članstvo skupno z ostalo članarino, počenši s 1. januarjem 1926 in to za vloge, intervencije, odvjetnike i. dr.

3. Pripravljalno delo: Damašnil poročevalec (Al. Alt) priobči osnutek poslovnika v »Učit. Tov.«, okr. učiteljska društva in poedinci pošljejo njemu svoje pripombe na naslov poročevalca: Alt, Studenci pri Mariboru, oziroma strokovnemu tajniku. Nato skliče najkasneje o Božiču 1925. poverjenik na stroške organizacije skupno sejo obeh odsekov, ki osnutek končno redigira in prične delo odseka z delom do prihodnje pokrajinske skupščine, kjer dobi poslovnik svojo končno veljavno sankcijo.

4. Izbor članov obeh odsekov: 1. Gmus A., Dimnik Iv., Zupančič V., Gregorič Vinko, Požar Vlado; 2. Žumer Hinko, Alt Aleks., Knaflič Rado, Majcen Mirko, Godec M.

Gospodarski odsek:

1. Vsa društva naj do novega leta sklepajo o sledečem predlogu »Učiteljskega konvikta«:

Članstvo »Učit. konvikta« in »Učit. doma« je do izvedbe doma obvezno za vse v UJU pov. Ljubljana organizirano učiteljstvo.

Letna članarina se določi na 100 Din, ki se plačujejo potom društvenih blagajn.

Stanovsko-politiški odsek:

1. Poverjeništvo UJU Ljubljana delui na to, da se stari upokoenci v pokojnini popolnoma izjednačijo z upokoenci po novem uradniškem zakonu.

2. Župniki imajo za upraviteljstvo župnije, za nagrado župni dvorec in veliko posestvo, imajo pa tudi pravico ob

LISTEK.

Školski almanah

gradjanske šole u Sušine — Djurdjenovcu. (Kraj Našica.)

Sa izveštajem narodnih osnovnih škola općine Klokočevci. Za školsku godinu 1924/25.

Uredio: Franjo Piha, ravnatelj gradjanske šole. Cijena 20 Din. Natisnila Učiteljska tiskara u Ljubljani.

Že tretje leto nas je veselo presenetil g. ravnatelj Piha s šolskim almanahom, z lepo opremo in še lepšo vsebino.

Njegovi Almanahi niso suhoparna običajna letna poročila, temveč so lepa beletristična knjiga, ki jo mora z veseljem prebirati v počitnicah tako šolska mladina, kakor tudi starši šolske mladine.

Prvi oddelek je namreč posvečen pouku in zabavi in v tem delu je poleg

niza lepih, zabavnih in domorodnih pesmi tudi niz mičnih in poučnih črtic. Knjiga pa je opremljena tudi z lepimi slikami in perorisbami od prof. P. Orliča.

Uvod knjigi je napisal ravnatelj Piha sam, uvodno pesem zabavnemu delu tvori Petrovičeva pesem »Dete«, in tej sledi zanimiva razprava univerzitetnega profesorja, našega znanstvenika v New Yorku dr. phil. in paed. Pajo R. Radosavljeviča »Nacionalni duh u prosvetčivanju«. Že iz krogu sotrudnikov je videti, da si je znal pridobiti ravnatelj Piha odličnih sodelavcev, ne samo iz vseh delov naše države, temveč celo naše rojake iz inozemstva.

Zanimiva je črtica iz dnevnika jednega učenca »Noč u albanskim krševima«, ki jo objavlja tov. S. R. Milosavljevič iz Skoplja, s sliko Prilepa, prestolice Kraljevića Marka.

In tudi z glasbenimi točkami je izpopolnil ravnatelj Piha svoj Almanah. Za dvoglasni mladinski zbor prinaša T. Štefanovičeva skladbo »Molim se. La-do« iz alegorije »Seoba Slovena« od F. Peitza.

Nad vse zanimiva je poučna razprava »O šumama Našičke tvornice Tanina i Paropila d. d.«, ki so ji pridejane slike panorame žage v Ljeskovici, tvornice parketov v Našicah, hrastovega gozda v Balvančicah, razrezavanje orjaškega hrasta, tovor orjaškega hrasta do železnice in nalaganje na železnico.

Zabavno poučnemu delu sledi II. del, ki obsega izvestje narodnih šol v občini Klokočevci.

Ravnatelju Pihi moramo na krasno uspelem Almanahu le čestitati, posebno še, ker si zna krog sotrudnikov izbirati iz vrst učiteljstva, da tako tvorijo njegovi Almanahi v prvi vrsti res pravo delo našega stanu.

† France Stergar.

V Ljubljani je dne 19 t. m. umrl g. France Stergar, nadučitelj pri prosvetnem oddelku velikega župana ljubljanske oblasti v 56. letu svojega življenja. Pokojnik je bil rojen 2. oktobra 1869 v Kanalu na Goriškem, študiral je na koperskem moškem učiteljsku in napravil na-

istem zavodu 8. julija 1889 zrelostni in 25. maja 1892 usposobljenostni izpit. Do izbruha italijanske vojne je služboval v goriškem okraju, in sicer od 1. septembra 1889 do 1. septembra 1891 v Lomu, od 1. septembra 1891 do 11. aprila 1895 v Banjšicah kot učitelj voditelj, od 11. aprila 1895 do 11. novembra 1916 v Desklah kot nadučitelj, od 11. novembra 1916 do 1. februarja 1919 v begunskem taborišču Steinklamm kot nadučitelj voditelj, 1. februarja 1919 je pa bil pridružen višjemu šolskemu svetu v Ljubljani kot pomočnik v upravno-gospodarskem referatu, kjer je vršil še pred 14 dnevi svojo službo. France je bil vester in marljiv učitelj, odkritosrčen in zvest tovariš, preudaren svetovalec vsakemu, ki se je obrnil nanj za nasvet, bil je vzoren zakonski drug in oče ter zvest član stanovske organizacije. Bolehal je že par let na srčni hibi, ki je bila posledica prestanih muk na trnjevi poti begunstva in podlegel je! France! Lahka Ti bodi slovenska zemlja počivaj v miru, ostalim ostaneš v blagem spominu! Žalujemo družini naše sožalje.